

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1928 kl. 12 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående arbetstidsförhållandena vid rikets fasta brandkårer.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft till lagutskott hänvisade motionen nr 286 i andra kammaren av herr *Samuelsson m. fl.* och motionen nr 290 i samma kammare av herr *Törnkvist* i Karlskrona *m. fl.*

I motionen II: 286 hemställes, att lagen om arbetstidens begränsning skall omfatta brandmännen vid yrkesbrandkårer i landet; eller, om detta icke bifalles, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag angående begränsning av brandmännens tjänstgöringstid.

I motionen II: 290 hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t till 1930 års riksdag, då lagen om arbetstidens begränsning ånyo torde komma under statsmakternas omprövning, ville låta verkställa utredning rörande arbetstidsförhållandena vid rikets fasta brandkårer samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för berörda yrkanden, får utskottet hänvisa till motionernas innehåll.

Den verksamhet, som utövas av städernas brandväsen, är icke hänförlig till vare sig rörelse eller sådana arbetsföretag, som omförmålas i lagen om arbetstidens begränsning. Denna lag äger således icke tillämplighet beträffande brandmännens tjänstgöringsförhållanden. I detta avseende överensstämmer den svenska åttatimmarslagen med den vid Washington-konferensen år 1919 föreslagna konventionen angående arbetstidslagstiftning. Enligt utskottets förmenande måste det väcka starka betänkligheter att, såsom nu föreslås, utvidga denna lagstiftning till att omfatta sådan verksamhet som den här ifrågavarande.

Under behandlingen år 1926 av förslaget till lag om arbetstidens begränsning yttrade utskottet vid övervägande av frågan angående lagens giltighetstid, att, då frågan om revision av Washington-konventionen enligt en bestämmelse i densamma skulle tagas under övervägande inom tio år från det konventionen först trädde i kraft, vilket skedde den 13 juni 1921, lagens giltighetstid lämpligen borde bestämmas till utgången av år 1930. Härjämte anförde ut-

skottet, att det givetvis torde kunna förutsättas, att Kungl. Maj:t under den fortsatta provisorietiden komme att med uppmärksamhet följa utvecklingen, såväl inom som utom landet, av de förhållanden, vilka kunde vara av betydelse för frågan om upprätthållandet och gestaltningen av förevarande lagstiftning och därvid ägna särskild uppmärksamhet åt de ledande industristaternas ställning. Vid sådant förhållande torde icke, såsom i motionen II: 290 föreslås, vara lämpligt att göra hemställen hos Kungl. Maj:t om verkställande till 1930 års riksdag, då lagen om arbetstidens begränsning förväntas ånyo komma under prövning, av utredning rörande arbetstidsförhållandena vid rikets brandkårer.

Ej heller synas enligt utskottets mening tillräckliga skäl föreligga att till utredning upptaga frågan om reglering av arbetstiden vid brandkårerna genom en vid sidan av den nu gällande åttatimmarslagen utfärdad formellt fristående lagstiftning. Med hänsyn till de växlande förhållanden, under vilka verksamheten vid brandkårerna måste utövas i olika städer och samhällen, och ej minst till nödvändigheten att jämförelsevis fritt kunna avväga proportionen mellan brandmännens effektiva arbetstid och den tjänstgöringstid, som ej kan anses vara av arbetstids natur, möta tydligen svårigheter att på detta område reglera arbetsförhållandena med generella bestämmelser. Då ej heller omständigheter påvisats, som giva vid handen, att vederbörande kommuner såsom arbetsgivare bestämma brandmännens arbetstidsförhållanden på ett sådant sätt, att anledning finnes för riksdagen att trots här anförda betänkligheter ingripa för att med lagstiftning reglera nämnda förhållanden, får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1928.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, von Sydow, Linder, Nothin**, *Österström*, greve *Spens, Sigfrid Hansson** och *Sundberg*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg, Hagman**, *Ödström**, *Johanson* i Hallagården*, *Holmström* i Stockholm, *Wallerius* och *Pettersson* i Hällbacken*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Linder*, *Nothin*, *Sigfrid Hansson*, *Magnusson* i Kalmar, *Hagman*, *Holmström* i Stockholm och *Pettersson* i Hällbacken, vilka anförde:

»Vid 1926 års riksdag inlämnades till andra lagutskottet en skrivelse, vari representanter för brandkårspersonalen hemställde, att utskottet måtte, i samband med behandlingen av den då föreliggande propositionen angående förnyande av lagen om arbetstidens begränsning, beakta i skrivelsen uttalade önskemål beträffande ifrågavarande personals tjänstgöringstid. Skrivelsen föranledde ingen åtgärd från utskottets sida och de däri framförda, enligt vår mening beaktansvärda synpunkterna blevo icke föremål för riksdagens prövning.

I nu föreliggande motioner (II: 286 och 290) har riksdagens uppmärksamhet på denna personals tjänstgöringsförhållanden ånyo påkallats.

Av de upplysningar, som motionärerna lämnat till stöd för sina yrkanden, framgår, att brandmännen i vårt land i regel ha en synnerligen lång tjänstgöringstid, över vilken särskilt de, som bildat familj, ha befogad anledning att beklaga sig. Den effektiva arbetstiden har beräknats till i medeltal 6,5 timmar pr dygn. Det arbete, som då utföres, anses fullt jämförligt med hantverks- och industriarbete. Därtill kommer den s. k. vakttjänstgöringen, under vilken inbegripes eldsläckning, ambulans- och polistransporter, skötsel av hästar, telegrafvakter och dylikt. Denna torde i allmänhet lägga beslag på en dryg del av brandmannens tid. I Stockholm utgör, enligt de i motionerna lämnade upplysningarna, tjänstgöringstiden icke mindre än 112 timmar pr vecka under tiden 15 maj—15 september och 93 timmar under tiden 16 september—14 maj. Antalet *fritimmar* utgör alltså endast respektive 56 och 75 pr vecka. I Göteborg har tjänstgöringstiden beräknats till 112 timmar. I vissa andra städer är den avsevärt längre. Från Västerås har sålunda uppgivits, att brandmännen där har en ordinarie tjänstgöringstid av i genomsnitt 18.46 timmar pr dygn och 129.22 timmar pr vecka.

Även om dessa tjänstgöringsförhållanden icke kunna regleras efter samma normer som arbetstiden inom industrin och därmed jämförliga förvärvsområden, torde de likväl förtjäna att bliva föremål för statsmakternas uppmärksamhet och ingripande, i all synnerhet som brandmännen befinna sig i en sådan tjänsteställning, att man icke önskar att de skola använda sig av medel, som andra arbetaregrupper förfoga över med avseende på arbetsvillkorens reglering.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t låter verkställa utredning rörande tjänstgöringsförhållandena vid de fasta brandkårerna i riket samt för riksdagen framlägger det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.»
